

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1So/69/2016
Identifikačné číslo spisu: 7015200067
Dátum vydania rozhodnutia: 31.10.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7015200067.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Igora Belka a z členov Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci navrhovateľky: J. Š., bytom J. S. X, J., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8-10, Bratislava, o invalidný dôchodok, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č.k. 7Sd/2/2015-59 zo dňa 27. mája 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach, č.k. 7Sd/2/2015-59 zo dňa 27. mája 2016 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozsudku podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej v tomto rozsudku len „O. s. p.“) potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 05.09.2014, ktorým podľa § 73, § 112 ods. 4 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej v tomto rozsudku len „zákon o sociálnom poistení“) zvýšila navrhovateľke invalidný dôchodok od 29.05.2014 na 257,80 € mesačne (ďalej v tomto rozsudku len „rozhodnutie odporkyne“) a zároveň navrhovateľke nepriznal právo na náhradu trov konania.

Krajský súd tak rozhodol potom, čo došiel k záveru, že opravný prostriedok navrhovateľky nie je dôvodný, nakoľko rozhodnutie odporkyne je v súlade so zákonom a zisteným skutkovým stavom veci. Krajský súd konštatoval, že mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a aj dátum tejto zmeny zhodne konštatovali všetky lekárske posudky. Ďalej uviedol, že zhodné závery posudkových lekárov sú pre súd dôkazmi vykonanými v konaní pred správnym orgánom, ktorých obsah súd nemôže (pri hodnotení dôkazov jednotlivo, ako aj v ich vzájomnej súvislosti) obísť, alebo znižovať ich dôkazný význam, ak v konaní nezistí iné skutočnosti, vyvracajúce závery podaných posudkov. Súd nezistil

relevantné dôvody spochybňujúce zhodné závery posudkových lekárov o zdravotnom stave navrhovateľky pri posudzovaní jej invalidity.

Proti rozsudku podala navrhovateľka prostredníctvom právneho zástupcu včas odvolanie, v ktorom namietala, že krajský súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a zároveň jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Namietala, že jej zhoršujúci sa zdravotný stav nebol vyhodnotený lege artis, a to podľa kapitoly XV, odd. E, pol. 5 písm. c/ Prílohy č. 4 zákona o sociálnom poistení, kde miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť predstavuje 60-70%.

Podľa navrhovateľky nie sú zistenia odporkyne v zhode s lekáorskými správami ani s právnymi predpismi. Rozhodnutie krajského súdu sa podľa jej názoru priechi zákonu a zároveň je nepresvedčivé vo svojich záveroch, ktoré nevzali do úvahy skutočnosti v spise objektívne dokumentované. Navrhovateľka s odvolaním predložila aktuálne lekárske správy, ktoré podľa nej dokazujú zhoršovanie jej zdravotného stavu a relevantne spochybňujú zhodné závery posudkových lekárov. Navrhovateľka navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil na ďalšie konanie.

Odporkyňa sa k odvolaniu vyjadrila tak, že dôvody uvádzané navrhovateľkou nepovažuje za opodstatnené. Navrhovateľka neuviedla také nové skutočnosti, ktoré by spochybnili alebo vyvrátili záver prijatý v posudkoch posudkových lekárov. Skutkové okolnosti týkajúce sa rozsahu zdravotného poškodenia navrhovateľky boli podľa odporkyne dostatočne ozrejmene a nebol daný dôvod na ďalšie dokazovanie. Preto odporkyňa považuje závery napadnutého rozsudku za vecne správne a dostatočne podložené vykonaným dokazovaním a navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny podľa § 219 O. s. p.

Dňa 17.10.2017 navrhovateľka elektronickým podaním bez zaručeného podpisu, ktoré včas doplnila rovnopisom v listinnej podobe, oznámila odvolaciemu súdu, že ju už nezastupuje JUDr. Jaroslav Martišuk a vzhľadom k tomu si viac neuplatňuje právo na náhradu trov konania. Uviedla, že nie je schopná vykonávať akúkoľvek prácu súvisiacu s jej vzdelaním. Ďalej chronologicky popísala svoje zdravotné ťažkosti a ťaživú životnú situáciu. Zároveň priložila ďalšie lekárske správy z rokov 2016-2017, ktoré by podľa nej mohli ovplyvniť rozhodnutie a prispieť k navýšeniu percentuálnej miery invalidity.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 250s O. s. p. v spojení s § 10 ods. 2 O. s. p. a § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok), preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne, a to najmä z toho pohľadu, či krajský súd správne posúdil jeho zákonnosť. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O. s. p.) a ide o rozsudok, proti ktorému je podanie odvolania prípustné (§ 202 O. s. p. v spojení s § 250s O. s. p.), dospel jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O. s. p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 31.10.2017 (§ 156 ods. 1 a 3 O. s. p.).

Podľa § 71 zákona o sociálnom poistení je poisteneec invalidný, ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou (ods. 1).

Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej, duševnej a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby (ods. 3).

Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje na základe lekáorských správ a údajov zdravotnej dokumentácie a komplexných vyšetrení a ich záverov (ods. 4).

V konaní o preskúmanie rozhodnutí odporkyne o dávkach dôchodkového poistenia, v rámci ktorých sa rozhoduje o invalidnom dôchodku (§ 70 zákona o sociálnom poistení) je nevyhnutnou požiadavkou dôsledne objasnený zdravotný stav žiadateľa o dávku z hľadiska určenia miery poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Vzhľadom na to, že posúdenie dlhodobosti nepriaznivého zdravotného stavu a jeho následkov na schopnosť občana vykonávať zárobkovú činnosť vyžaduje odborné lekárske znalosti, vo veciach sociálneho poistenia je dokazovanie v tomto smere zverené posudkovým lekárom sociálneho poistenia príslušnej pobočky, resp. ústredia (§ 153 ods. 5 zákona o sociálnom poistení).

Odvolací súd zo súdneho spisu a z pripojeného administratívneho spisu zistil, že pri kontrolnej lekárskej prehliadke už skôr invalidnej navrhovateľky vypracoval dňa 15.07.2014 posudkový lekár Sociálnej poisťovne, pobočky Košice, posudok o jej zdravotnom stave, v ktorom ako rozhodujúce zdravotné postihnutie určil Degeneratívne zmeny na chrbtici a medzistavcových platničkách podľa Prílohy č. 4 zákona o sociálnom poistení, kapitoly XV, oddielu E, položky 3 c/ (rozpätie 40 - 50%). Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určil na 45%, za ostatné zdravotné postihnutia došlo k jej navýšeniu o 10 % na celkových 55 %, čo znamenalo zmenu stupňa invalidity. Dátum tejto zmeny posudkový lekár určil na deň 29.05.2014.

Na základe tohto posudku bol rozhodnutím odporkyne zvýšený navrhovateľkin invalidný dôchodok na sumu 257,80 €.

Navrhovateľka včas podala proti rozhodnutiu opravný prostriedok a jej zdravotný stav bol dňa 11.11.2014 opätovne posúdený tým istým posudkovým lekárom Sociálnej poisťovne, pobočky Košice, ktorý po komplexnom prehodnotení a posúdení najnovších lekárske správ zotrval na pôvodnom posudku. Ďalej jej zdravotný stav posúdil dňa 19.01.2015 posudkový lekár Sociálnej poisťovne - ústredia, vysunutého pracoviska v Košiciach, ktorý konštatoval, že predchádzajúce zhodnotenie zdravotného stavu je pre navrhovateľku maximálne priaznivé a ponechal rovnakú určenú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, ako aj rozhodujúce zdravotné postihnutie. Po dožiadaní krajským súdom bol tento posudok doplnený dňa 10.04.2015 rovnakým posudkovým lekárom, ktorý prihladol aj na nové lekárske správy a konštatoval, že tieto odborné lekárske nálezy neodôvodňujú u navrhovateľky zmenu pôvodného posudku.

Dňa 05.06.2015 navrhovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu vo svojom vyjadrení uviedla, že od pojednávania dňa 13.03.2015 ju posudkový lekár odporkyne kontrolne nevyšetřil, odporkyňa ju nevyzvala na predloženie aktuálnych lekárske správ či nálezov, ani neurobila žiadny iný úkon smerujúci k zisteniu a objasneniu skutočného stavu. Navrhovateľka priložila lekárske správy, ktorými argumentovala, že by mala byť posúdená podľa položky kapitoly XV, odd. E, položky 5, písm. c/, pretože používa trupovú ortézu, ktorá zahŕňa krčnú, hrudnú a driekovú chrbticu. Táto položka sama o sebe predstavuje 60-70% mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Okrem toho sa ohradila proti pracovnej rekomandácii z posudku.

Po dožiadaní krajským súdom bol lekárske posudok opäť doplnený dňa 28.09.2015 rovnakým posudkovým lekárom, ktorý znovu prihladol aj na nové lekárske správy. Zotrval na pôvodnom posudku a vysvetľil, prečo boli ťažkosti navrhovateľky zhodnotené podľa položky 3 a nie podľa položky 5, ako to žiada navrhovateľka. Okrem iného uviedol, že rozhodujúce pre posúdenie zdravotného postihnutia nie je používanie ortopedických pomôcok, ale chorobné zmeny pohybového ústrojenstva a z nich vyplývajúce funkčné poruchy.

Na nariadenom pojednávaní pred krajským súdom dňa 29.01.2016 právny zástupca navrhovateľky poukázal na správu psychiatra z 20.02.2015, kde popisuje negatívny vplyv ochorenia na sociabilitu navrhovateľky. Ďalej namietal voči pracovnej rekomandácii z posudku s tvrdením, že popisované pracovné miesto ani neexistuje. Opätovne poukázal na trupovú ortézu, ktorú nosí navrhovateľka a

zdôraznil, že nejde iba o „módny doplnok“. Pojednávanie bolo odročené s tým, že o vypracovanie posudku bude požiadaný iný lekár odporkyne.

Následne dňa 21.03.2016 posúdila zdravotný stav navrhovateľky posudková lekárka Sociálnej poisťovne - ústredia, vysunutého pracoviska v Košiciach, ktorá rozhodujúce zdravotné postihnutie a aj mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určila rovnako ako predchádzajúci posudkoví lekári. Na námietky navrhovateľky uviedla, že ochorenia navrhovateľky (poškodenie medzistavcovej platničky, bližšie neurčené - M51.9 podľa medzinárodnej štatistickej klasifikácie chorôb/MKCH a krčnoramenný syndróm obojstranný M53.1 podľa MKCH) patria pod položku č. 3 v kapitole XV, oddiele E prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení, kým pod položkou č. 5 sú zhodnocované deformujúce dorzopatie a spondylopatie (MKCH 40-49). K vhodnosti konkrétneho pracovného zaradenia sa podľa posudkovej lekárky má vyjadriť ošetrojúci lekár alebo pracovná zdravotná služba.

Odporkyňa sa k opravnému prostriedku vyjadrila tak, že navrhovateľka listinnými dôkazmi nepreukázala, že jej zdravotný stav odôvodňuje vyššiu mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Keďže sa navrhovateľke nepodarilo spochybníť správnosť rozhodnutia odporkyne, má odporkyňa za to, že o jej nároku na invalidný dôchodok bolo rozhodnuté správne a v súlade s objektívne zisteným skutkovým stavom. Preto odporkyňa žiadala, aby krajský súd rozhodnutie odporkyne ako vecne správne potvrdil.

Na pojednávaní pred krajským súdom dňa 27.05.2015 zástupca navrhovateľky poukázal na to, že pracovnú rekomandáciu podľa zákona určuje odporkyňa, nie ošetrojúci lekár alebo pracovná zdravotná služba. Inak účastníci konania zotrvali na svojich predchádzajúcich stanoviskách a krajský súd na tom istom pojednávaní vyhlásil rozsudok, ktorý je predmetom odvolacieho konania.

Odvolací súd po preskúmaní veci v zhode s názorom krajského súdu dospel k záveru, že odporkyňa vykonala vo veci vyčerpávajúce dokazovanie a riadne zistila skutkový stav, z ktorého vyvodila správne právne závery. Ani odvolací súd nezistil v rozsahu podaného odvolania také vady napadnutého rozhodnutia odporkyne, resp. konania, ktoré mu predchádzalo, ktoré by odôvodňovali jeho zrušenie. Súd prvého stupňa svoje rozhodnutie náležitým spôsobom odôvodnil a v primeranom rozsahu zaujal aj stanovisko k námietkam navrhovateľky. Odvolací súd s prihliadnutím na § 219 ods. 2 v spojení s § 250I ods. 2 O. s. p. nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku, na ktoré odkazuje.

Tvrdenia navrhovateľky uvedené v odvolaní proti rozsudku podľa názoru odvolacieho súdu v podstate zopakovali prejavenu nespokojnosť s posúdením jej zdravotného stavu, avšak navrhovateľka netvrdila také nové skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé spochybníť závery, ku ktorým súd prvého stupňa dospel a ktoré uviedol v odôvodnení svojho rozhodnutia. Odvolací súd pripomína, že za porušenie práv účastníka nemožno považovať skutočnosť, že krajský súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv.

Základom argumentácie navrhovateľky bol fakt, že v zmysle lekárskeho odporúčania používa trupovú ortézu, čo podľa nej odôvodňuje zhodnotenie vyššou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, podľa inej položky prílohy zákona o sociálnom poistení. Odvolací súd považuje za akceptovateľné stanovisko posudkových lekárov, ktorí poukázali na to, že samotný fakt používania ortopedických pomôcok nie je pre určenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť rozhodujúci. Naopak, právna úprava posudzovania invalidity pri danom type postihnutia je založená prioritne na posudzovaní chorobných zmien a z nich vyplývajúcich funkčných porúch pohybového ústrojenstva. Podľa názoru odvolacieho súdu bolo úmyslom zákonodarcu čo najviac objektivizovať posudzovanie invalidity, hoci i za cenu nevyhnutne menšej flexibility pri zohľadňovaní individuálnych okolností či daností poistenca. V zmysle § 71 ods. 6 zákona o sociálnom poistení sa miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu, aj so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí. Preto nemožno v tomto type konania prihliadnuť na ostatné životné

peripetie, ktoré navrhovateľka popísala v najnovšom vyjadrení.

V navrhovateľkinom prípade treba zdôrazniť, že hoci posudkovými lekármi aplikovaná položka č. 3 diskutovaného oddielu prílohy k zákonu o sociálnom poistení sa týka podobnej lokalizácie zdravotných problémov (oblasť chrbtice) ako položka č. 5, na ktorej použití nástoží navrhovateľka, typ zdravotného postihnutia, ktorý je však určujúci, je odlišný. Aj bez medicínskeho vzdelania je uchopiteľné, že ťažkosti v oblasti chrbtice, ktoré spôsobujú bolesti a funkčné obmedzenia, môžu byť spôsobené rozličnými chorobnými procesmi. Konkrétne posúdenie vychádzajúce z odborných lekárskeho nálezov prináleží posudkovým lekárom odporkyne, ktorí diagnózy aj odborne pomenovali. Pokiaľ je ich posúdenie dostatočne odôvodnené a zrozumiteľné, pričom chýbajú dôkazy vyvolávajúce dôvodné pochybnosti o správnosti tohto posúdenia, ani správny súd nemá inú možnosť, ako potvrdiť rozhodnutie odporkyne postavené na ich zisteniach. Správne preto vyslovil krajský súd, že nie je možné bez zistenia relevantných skutočností obísť alebo znížiť dôkazný význam posudkov posudkových lekárov.

Pokiaľ ide o námietku, že pracovná rekomandácia v posudkoch je nesprávna, resp. že odkazuje na také pracovné miesto, aké neexistuje, odvolací súd má za to, že posudkovým lekárom pomenované pracovné podmienky, ktoré majú byť zachované (bez zvýšenej fyzickej a psychickej námahy, nie v prašnom a vlhkom prostredí, nie v prítomnosti rôznych výparov) sa dajú sklbiť napríklad aj s prácou referentky, ktorú navrhovateľka v minulosti vykonávala. Z okolností prípadu je zrejmé, že navrhovateľka má znateľné obmedzenia pri hľadaní vhodnej práce, čo je však práve kompenzované priznaným invalidným dôchodkom. Hoci každá práca sa spája s nejakou fyzickou či psychickou námahou, nie v každom prípade musí ísť o tzv. zvýšenú, čiže nadpriemernú námahu.

Podľa názoru odvolacieho súdu teda neboli v konaní predložené také dôkazy o zdravotnom stave navrhovateľky v čase vydania rozhodnutia odporkyne, ktoré by neboli zohľadnené posudkovými lekármi, prípadne konštatujúce iné diagnostické závery, než aké boli zistené v konaní u odporkyne, a ktoré by predstavovali dôkazy nasvedčujúce existencii novej skutočnosti, ktorou by sa posudkoví lekári sociálneho poistenia neboli zaoberali, resp. ktoré by nasvedčovali inému rozsahu zdravotného poškodenia u navrhovateľky, než ako bol v čase rozhodovania odporkyne ustálený (§ 250i O. s. p.), alebo by inak prijatý záver spochybňovali.

Odvolací súd po oboznámení sa s lekárskeými správami predloženými až po rozsudku krajského súdu poznamenáva, že v nich nenašiel také dôkazy, ktoré by poukazovali na už skôr (čiže v čase pred vydaním rozhodnutia odporkyne) významne zhoršený zdravotný stav, čo by prípadne mohlo spochybňovať správnosť posúdenia a rozhodnutia odporkyne. Odvolací súd nevyklučuje, že medzitým sa zdravotný stav navrhovateľky mohol zmeniť natoľko, že pri posúdení jej zdravotného stavu v súčasnosti by mohla byť jej miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určená v inom rozsahu. Avšak v prípade, že k takému zhoršeniu naozaj došlo, je možné, aby navrhovateľka iniciovala nové konanie, v ktorom by mohol byť jej zdravotný stav nanovo posúdený. Odvolací súd pripomína, že predmetom súdneho konania bol opravný prostriedok navrhovateľky proti rozhodnutiu odporkyne zo dňa 05.09.2014, pričom neskoršie zmeny zdravotného stavu nemôžu spätne ovplyvniť správnosť a zákonnosť rozhodnutia odporkyne.

Odvolací súd zdôrazňuje, že v konaní predložené posudky posudkových lekárov sú z hľadiska skutkového úplné, presvedčivo podložené odbornými vyšetreniami a nálezmi nezávislých odborníkov, ako aj zdravotnou dokumentáciou, sú bez nejasností a vnútorných rozporov a vo svojich záveroch sa zhodujú, pričom ani navrhovateľkou uvádzané výčitky nezakladajú podľa názoru odvolacieho súdu objektívne pochybnosti o odbornosti, resp. objektívnosti posudkových lekárov, ktoré by vyžadovali vykonať nové dokazovanie vo veci. Pochybnosti navrhovateľky o tom, že jej zdravotný stav nebol v konaní správne posúdený, súd považoval za nedôvodné, vyvolané len jej subjektívnym presvedčením, čo však nezakladá relevantný dôvod na spochybnenie správnosti skutkových zistení a záverov prijatých v konaní. Nebol preto v tomto štádiu konania daný dôvod na prípadné ďalšie dokazovanie. Rovnako námietka týkajúca sa porušenia procesných predpisov v administratívnom konaní pred odporkyňou sa

odvolaciemu súdu javí ako nedôvodná.

Na základe uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že krajský súd dôvodne považoval preskúmané rozhodnutie odporkyne za vydané v súlade so zákonom a dôvodne opravnému prostriedku navrhovateľky nevyhovel. O zákonnosti takéhoto postupu nemal pochybnosti ani Najvyšší súd Slovenskej republiky a preto jeho rozsudok ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 v spojení s § 250ja ods. 3 O. s. p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 224 ods. 1 O. s. p. tak, že ich náhradu navrhovateľke nepriznal, pretože v odvolacom konaní nebola úspešná.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.